GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 104.** 30. Czerwca 1817.

S. Załeski

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — N. Cesarz i Król raczył Pana Michała Salomona, Koncepistę kraiowego Rządu Galicyyskiego, przez wzgląd na zachwaloną zdolność iego, mianować Sekretarzem tegoż Rządu.

Zalecony chwalebnie Praktykant konceptowy przy kraiowym Rządzie Galicyyskim, Hrabia Sweerts-Spork, mianowany przez N. Pana bezpłatnym Kommissarzem cyrkułowym.

Nayiaśnieyszy Pan nawykły zawsze zwracać szczególnieyszą uwagę na szlachetne i prawdziwie pożyteczne czyny, i takowe swoią naywyższą pochwałą nagradzać, kazał Dziedzicom dobr Olpin w Cyrkule Jasielskim, Urodzonym Janowi i Teressie Rudnickim, tudzież Dziedzicowi dobr Fielni i Tarnawy, w Cyrkule Sanockim, Urodzonemu Franciszkowi Truskoławskiemu, za wyświadczone przez nich dla poddanych dobrodzieystwa, naywyższe ukontentowanie swoie oświadczyć.

Urodzeni Rudniccy nadali wysłużonemu kapitulantowi z pułku piechoty Rayskiego, abszytowanemu kapralowi i poddanemu Olpińskiemu, Woyciechowi Ciąborowi, całą zagrodę prawem dziedzicznem dla niego i iego następców, uwolniwszy go przytem od wszelkich powinności inwentarskich.

Zaś urodzony Franciszek Truskoławski zastąpił swoiemi zapasami liwerunek, w roku 1815stym na wszystkie swoie poddańcze Gminy rospisany, a gdy potem też Gminy zwrócić mu ie chciały, nie przyiął ich wcale, ale całą ilość zboża, to iest 38 korcy żyta i 216 korcy owsa, na nowe opatrzenie wypróżnionych zupełnie podczas rozruchów woiennych roku 1809go szpichlerzów gminnych darował, a oprócz tego ustąpił ieszcze Gminom należące się z Kassy cyrkułowey za ten liwerunek wynagrodzenie w pieniądzach, a przez to polepszył stan Gmin tak dalece, że nałożone na siebie publiczne podatki zapłacić mogły.

Rząd kraiowy dopełniaiąc z ukontentowaniem przyiemnego obowiązku, podaie takową uchwałę Nayiaśnieyszego Pana do powszechney wiadomości.

Urodzony Strachocki, Kommissarz dobrami ś. p. Xiężney Izabelli Lubomirskiey zawiaduiący, złożył imieniem sukcessorów oneyże 92 sztuk liwerunkowych obligacyi kraiowych w summie 13130 ZR. 59 4/8 Kr. dla żołnierzy z xiążęcych dóbr Grzymałowa, w Cyrkule Tarnopolskim, Brzeżan, Narajowa, Romanowa, Staregosioła, Wodnik i Przemyślan w Cyrkule Brzeżańskim, tudzież z Wyżlan, w Cyrkule w Złoczowskim, i ze Skola w Cyrkule Stryiskim, zaciągnietych, którzy w latach 1813, 1814 i 1815 kalekami zostali.

Hrabia Starzyński, Dziedzic dóbr Borek w Cyrkule Tarnopolskim, podarował 1500 ZR. na fundusz dla inwalidow Galicyyskich.

Rząd kraiowy poczytuie sobie za miłą powinność, te chwalebne ofiary ninieyszem publicznie ogłosić.

Poniewaź do wiadomości Rządu doszło, że były Lwowski Aptekarz mieyski, a teraźnieyszy Kommissarz licytacyyny Lwowskiego Instytutu ubogich, Jan August Kogel, ofiarował ieszcze w roku 1812 Kommissyi tegoż Instytutu swoie usługi, i urząd Oyca ubogich i Kommissarza dla zbierania składek na licytacyach bezpłatnie przyiął, i sprawuiąc go nieprzerwanie od wyż pomienionego czasu aż dotąd, przez swoie gorliwe i pełne trudów starania bardzo znaczne składki na wsparcie ubogich zebrał, i przez przyczynianie się do pomyślności tegoż Instytutu szczególne położył zasługi, przeto dał mu za nie Rząd kraiowy zasłużoną pochwałę.

Począwszy od 1go Listopada 1815go, aż do ostatniego Października 1816go, okazały (*według udzielonych nam urzędowych wykazow*) dobroczynne Instytuta Siostr Miłosierdzia w Galicyi następuiącą czynność w pielęgnowaniu ubogich chorych płci oboyga:

1.) W Szpitalu Maryampolskim (w Cyrkule Stanisławowskim) było chorych 775
Z tych wyzdrowiało 748

Umarło 17
Pozostało w szpitalu 10

2.) W Szpitalu Załoziecкim (w Cyrkule Złoczówskim) było chorych 130
Z tych wyzdrowiało 106
Umarło 12
Pozostało w szpitalu 12

3.) W Szpitalu Przeworskim (w Cyrkule Rzeszowskim) było chorych . . . 775
Z tych wyzdrowiało 742
Umarło 18
Pozostało w szpitalu 15

4.) W Szpitalu Rozdolskim (w Cyrkule Brzeżańskim) było chorych 252
Z tych wyzdrowiało 229
Umarło 6
Pozostało w Szpitalu 17

5.) W Szpitalu Lwowskim było chorych 1733
Z tych wyzdrowiało 1453
Umarło 205
Pozostało w Szpitalu 75

We wszystkich, wyż pomienionych pięciu Szpitalach Sióstr Miłosierdzia, było więc w przeciągu rzeczonego roku ubogich chorych 3665
Z tych wyzdrowiało 3278
Umarło 258
Pozostało w Szpitalach 129

Następuiący (*równie urzędowy*) wykaz świadczy, ile te Instytuta, w przeciągu tegoż samego roku, ubogich sierot utrzymywały i edukowały:

1.) W Klasztorze Maryampolskim było Panienek 62
Z tych wyszło 11
Pozostało 51

2.) W Klasztorze Załoziecкim było Panienek 44
Z tych wyszło 12
Pozostało 32

3.) W Klasztorze Rozdolskim było Panienek 30
Z tych wyszło 6
Pozostało 24

4.) W Klasztorze Lwowskim było Panienek 88
Z tych wyszło 30
Umarło 3
Pozostało 55

W Klasztorze Przeworskim nie przyymuią (zapewne dla braku funduszu) na wychowanie ubogich Panienek.

We wszystkich wyż pomienionych czterech Klasztorach, począwszy od 1go Listopada 1815go do ostatniego Października 1816go, było więc na utrzymaniu i edukacyi ubogich Panienek 224
Z tych wyszło 59
Umarło 3
Pozostało na dalszem utrzymaniu edukacyi 162

Z Wiednia dnia 20. *Czerwca.* — Nayiaśnieysi Cesarstwo Ichmość puścili się dzisiay zrana w podróż do Galicyi, Siedmiogrodzkiey Ziemi i woyskowey granicy Banatskiey. W orszaku Cesarza Jmci znayduie się W. Szambelan Hrabia Wrbna, polny Marszałek-Porucznik Kutschera, Radca Stanu i Lekarz przyboczny J. C. K. Mości Baron Stifft, i tayny Dyrektor Gabinetu P. Neuberg. W orszaku Cesarzowey Jeymości znayduie się W. Ochmistrz oneyże Hrabia Wurmbrand i W. Ochmistrzyni Hrabia Lazańska. Oboie NN. Cesarstwo Ichmość nocować dziś będą w Holiczu, gdzie się dwa dni zabawią, a potem poiadą na Kremsier, Ołumuc, Tropawę, Cieszyn, Białę, Wieliczkę, Bochnię, Tarnow, Jarosław i Przemyśl do Lwowa, gdzie staną dnia 9go Lipca. Urządzenia do dalszey podróży NN. Cesarstwa Ichmość, we Lwowie poczynionemi będą.

C. K. Towarzystwo rolnicze odprawiło w Wiedniu pod prezydencyą Protektora swoiego, Arcy-Xięcia Jana, powszechne posiedzenie, na którem obecnym był takoż Arcy-Xiążę Następca tronu z Arcy-Xiążętami Antonim, Raynerem i Ludwikiem. Po zdaniu sprawy z prac tego Towarzystwa, po obeyrzeniu wzorów machin i narzędzi do różnych części gospodarstwa wieyskiego służących, mianowało Towarzystwo nowych Członkow czynnych i korresponduiących.

N. Cesarz i Król zezwolił, aby w Tyrolu i Vorarlbergu utworzyć ośm Gimnazyow, w których dawaną bydź ma nauka Religii, ięzyki Łaciński i Grecki, poezya, wymowa, matematyka, fizyka, historya naturalna, jeografia i historya powszechna. Gimnazya te maią bydź w Insbruk, Feldkirch, Hall, Brixen, Botzen, Moran, Trient i Roveredo.

Wiadomości zagraniczne.

Prusy.

Dnia 12. Czerwca wyiechała Królewna Pruska Karolina (Narzeczona W. Xięcia Rossyyskiego Mikołaia) z Berlina do Petersburga. Tegoż dnia poiechał tam także Xiążę Pruski Wilhelm w assystencyi Jenerała i Adjutanta swoiego.

Niemcy.

Umieszczona (*w numerze 96stym gazety naszey*) z gazet Niemieckich wiadomość: iakoby Xiążę Wirtemberski Paweł zaniosł do Seymu Związku Niemieckiego protestacyę przeciwko proiektowaney przez Króla Wirtemberskiego Konstytucyi kraiowey, tudzież przeciwko statutowi familiynemu, i iakoby Seym Niemiecki na 3ostey sessyi swoiey nie przyiął tey protestacyi, iest zmyślona, gdyż w ogłoszonym teraz drukiem protokole teyże sessyi, nie ma naymnieyszey wzmianki o rzeczoney protestacyi.

Oto iest (*przyrzeczona w przeszłym numerze gazety naszey*) odpowiedź N. Króla Wirtemberskiego, dana mnieyszości Zgromadzenia Stanów Królestwa:

„Sposób myślenia, któryście Mi WMCPanowie dopiero co oświadczyli, iest Mi we dwóynasob miłym, ponieważ się to dzieie w chwili, gdzie większa część Ich Zgromadzenia zawzięcie odmówiła przyięcie Konstytucyi, którą Ja dla pomyślności Oyczyzny za naystosownieyszą poczytuię. Stronnictwo, które w ciągu dwóch lat, skrytemi i poziomemi podstępami przyprowadzeniu do skutku dobrey Konstytucyi przeszkadzało, i do dopięcia swoich ambitnych i samolubnych zamiarów wszelkich środków chwytało się, wzięło górę w Zgromadzeniu Waszem, i chce przeszkodzić Dobremu, nie zważaiąc, coby to kosztowało; lecz tego nie dokaże!"

„Opatrzność powołuiąc Mię w tey krytyczney chwili do Rządu Oyczyzny, udzieliła Mi także dosyć odwagi i stałości do zniweczenia zamiarów i planów nieprzyiacioł Oyczyzny naszey."

„Już teraz zaraz nadam Ludowi te prawa i swobody, które mu w Moim proiekcie Konstytucyi przyrzekłem. Nadam stanowi szlacheckiemu prerogatywy, które ten proiekt zawiera, i będę ieszcze mieć względy na wszelkie słuszne życzenia."

„Naypierwszem zatrudnieniem moiem będzie wprowadzenie prostego, na słusznych podstawach opartego systematu podatkowego, i zmnieyszenie, lub, gdzie tylko bydź może, zniesienie wszelkich uciążliwych podatków niestałych."

„Owe długi kraiowe w nowych częściach Państwa, które ieszcze przyiętemi nie są, każę na Kassę rządową przenieść."

„Starać się będę wykorzenić zupełnie nadużycia biórokracyi, będącey iednem z głównych nieszczęść tego Kraiu, i zaradzę, aby pycha i samolubstwo nie mogły nadal szkodzić."

„Ogłoście WPanowie te stałe postanowienia Moie w owych okolicach Kraiu, do których się powrócicie; powiedźcie każdemu z Poddanych Moich, że niemasz nademnie gorętszego przyiaciela Oyczyzny, któremu żadna ofiara dla ustalenia prawdziwego iey dobra za trudną nie iest. Wspieraycie zamiary moie, łącząc się szczerze i mocno do Rządu moiego. Moc i prawda tego, co iest dobrem, są tak wielkiemi, że pływ egoizmu i samolubnego stronnictwa nie długo się im oprzeć zdoła."

„Błogosławieństwo Oyczyznie, i Moie naygorętsze dzięki prawdziwym iey Zastępcom!"

Dnia 5. Czerwca wyszło w Sztutgardzie ze strony Ministerium Spraw wewnętrznych poniższe oświadczenie, tyczące się rozpuszczenia Stanów:

„Mocą Reskryptu z dnia 26. Maia, rozwiązał N. Król Jegomość w samey rzeczy Zgromadzenie Stanów, ponieważ według głosowania, które dnia 2. Czerwca nastąpiło, proiektu Konstytucyi, pomimo dozwolonych modyfikacyi, większością głosów nie przyięto."

„Luboć takowy postępek Stanów dla każdego człowieka umieiącego sądzić o rzeczach, dla każdego czciciela Króla, wiernego Obywatela i Przyiaciela Oyczyzny, bolesnym bydź musi, może iednakże z drugiey strony każdy w tem znaleźć pociechę, że proiekt Konstytucyi, zawieraiący w sobie nayliberalnieysze zasady, i maiący za podstawę wszystkie warunki do uszczęśliwienia i pomyślności Ludu potrzebne, że ten proiekt Konstytucyi, któryby wszystkie Kraie zagraniczne z zapałem przyięły, oczywiście przez samą tylko namiętność, przez chciwość własnego zysku, i przez błąd, mógł bydź odrzuconym."

„Między tymi, którzy go nie przyięli, iest 19 Xiążąt i Hrabiów pod panowaniem Wirtemberskiem będących, chociaż im ten proiekt więcey praw nadaie, aniżeli według głoski Aktu Związku Niemieckiego domagać się mogli.

„Nie będąc tem zadowolni nymi, zapoznaią wszelkie stosunki swoie polityczne, wszelkie żądania czasu, ponieważ nie chcą bydź Członkami Państwa, lecz Państwo w Państwie stanowić żądaią. Ci, którzy dawniey mniey od nich znaczyli, a których proiekt Konstytucyi na Obywateli kraiowych wyniosł, głosy Ludu całego, niechay ocenią ich nieukontentowanie z Rządu!"

„Co się tycze wybranych 45ciu Reprezentantów, którzy się z większością połączyli, nauczyło iuż doświadczenie, że nie ieden z nich tylko dla niemożności sądzenia o rzeczach, albo ślepego przywiązania do dawności, przez brak wyższego światła, to, co iest dobrem, zapoznać zdołał, że inni przez

)(2

zaobeznanie się z prawdziwemi potrzebami Ludu, z dobrego toru zboczyli, i że wielu w przedłużeniu sporu utrzymania się swoiego szukało."

„Inaczey niepodobieństwiem byłoby pojąć, iakby można tak długo szukać uszczęśliwienia Ludu iedynie tylko w przywróceniu mechaniczney łękoymi Konstytucyi przez Kassę i Wydział na dawny sposób utworzony, bez ożywienia ducha, i bez prawnego udziału wszystkich Obywateli kraiowych."

„Chociażby nawet według zdania Reprezentantów proiekt Konstytucyi ieszcze dalszym modyfikacyom podlegać musiał, tedy mogły takowe późniey nastąpić, a zezwolenie na każde słuszne żądanie, ręczył wspaniałomyślny charakter Panuiącego; ale błąd i namiętności nie zważały na to."

„Do subtelności chwieiącey się i sprzeczney teoryi przywiązywano nadzieie Oyczyzny, a zamiast mocnieyszego ieszcze połączenia Króla z Ludem iego, zamiast nayspiesznieyszego uspokoienia tak wielu, przez okoliczności czasu potrwożonych umysłów, starano się z zapoznaniem wszelkich żądań roztropności, o to, aby nasienie niezgody w Kraiu zaszczepić."

„Ale to nie nastąpi! Niechęć i nagana, do którey takowy sposób postępowania każdego dobrego Obywatela pobudzić musi, szlachetnieyszy sposób myślenia wszystkich Urzędników kraiowych, i ich uczucia dla obowiązku, będą się głośno wynurzać, tak, iak się dzisiay przed tronem bolesne uczucia mnieyszości 42ch Współczłonków wynurzyły, którzy myśląc lepiey i szlachetniey, winę udziału w tem zranieniu Oyczyzny z siebie zwalili, i od wszelkiey odpowiedzialności wymówili się."

„Według Reskryptu Królewskiego w dniu 26. Maia do Stanów wydanego, może teraz Lud używać zupełnie tych praw, które mu proiekt Konstytucyi zapewnia, iak dalece się proiekt ten reprezentacyi nie tycze; nie zginął więc stan prawny, owszem nastąpił, i teraz dopiero, gdy naywyższe Władze rządowe iuż więcey bezowocnemi sporami o czcze formy wstrzymanemi nie są, przywrócone są do zupełney dzielności swoiey, ażeby to wielorakie dobro wydoskonaliły, i do pożądanego oddawna życia przywiodły, a tak nadzieie wszystkich klas Obywateli kraiowych zjściły, na które oboiętność Reprezentantów dotychczas żadnych względów nie miała."

„W Zwierchnościach, Magistratach i w Zgromadzeniach obywatelskich, które to ostatnie teraz utworzone będą, znaydzie Lud sumiennieyszych tłómaczów i sumiennieyszych pośredników, aniżeli w dotychczasnych Reprezentantach. Nadto zostawia Reskrypt Królewski z dnia 26. Maia do woli Ludu, aby prawną drogą dopraszał się o wprowadzenie Konstytucyi we względzie stanowym, skoro uczuie potrzebę wybrania z grona swoiego takich Reprezentantów, którzyby prawdziwe potrzeby iego znali, którzyby mu po naywiększey części obcymi nie byli, i którzyby tyle przywiązania do Współobywateli swoich mieli, aby ich prawdziwego dobra swoiey chciwości zysku, swoiemu samolubstwu i próżniackiey spekulacyi nie poświęcali."

„Dotychczasni zaś Reprezentanci przestali iuż bydź nimi; poselstwo ich iest skończonem, a zatem też nie wolno im iuż więcey odprawiać żadnego zgromadzenia, ani między sobą, ani z tymi, którzy ich wybrali, ani z Kollegiami urzędowemi. Królewscy zaś Urzędnicy obowiązani są nie dopuszczać żadnego rodzaiu takich zgromadzeń, i takowe tam, gdzieby ie mieć chciano, po spiesznym badaniu, dla wymierzenia prawney surowey kary donosić."

„Rozkazuie się przeto zwierzchniczym Władzom Królewskim, aby o tem Kollegia rządowe przez przeczytanie im niniejszego rozporządzenia uwiadomiły, i takowe przez to o nayzupełnieyszey miłości Króla, i o Jego troskliwości o spokojność Ludu przekonały, oraz wszelką obawę, w trwożliwych umysłach z powodu rozpuszczenia tego Zgromadzenia Stanów wzniecić się mogącą, uprzątnęły, która to obawa tem iest zbyteczniejszą, ile że żaden dobry Obywatel kraiowy, uczestnictwa zbrodni przeciwko Oyczyznie i zuchwalstwa przeciwko Królowi winnym się nie stanie." — W Sztutgardzie dnia 5. Czerwca 1817. — Ministerium Spr. wewnętrznych. (Podpisano) de Kerner.

Z powodu niezmiernie wysokich cen wszystkich gatunków zboża i kartofli, tudzież poukrywanych zapasów onychże w Królestwie Wirtemberskiem, nakazano spisać wszędzie, nawet i po domach, w przeciągu 3 dni takowe zapasy i wyznaczono umiarkowane ceny. Jeżeli kto z przedaiących więcey nad te ceny weźmie, zapłaci podwóyną ilość, lub cielesną karę odbierze. Kto zaś zapasy zboża, bez których obeyść się może, ukrywać się poważy, ten takowe o połowę taniey nad wyznaczoną cenę, dla ubogich oddać będzie musiał, a procz tego ieszcze nazwisko iego publicznie ogłoszonem zostanie.

Z tym numerem skończyła się półroczna prenumerata.